

چهارشنبه — ۵ تشرین ثانی ۱۳۴۰

اداره‌خانه :

باب عالی جاده‌سنده

« وقت » مطبعه‌سنة

متصل گوشه‌باشنده

نومرو ۲

صاحب و مدیری

محمد مسیح

ملی‌مخبر

برنجی سنة — نومرو ۲۴

آبونه شرائط :

سنة لکی ۲۵۰ ،

آلتی آولغی ۱۲۵

فرق العاده نه‌خه‌لر

ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروه‌شدر .

مجموعه من هیتشه

طبعی قدیب ایدلمز

آثار اعاده ایدلمز.

هر قایک برنجی دارنده بشیمی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعه‌دور

موسیقی وضیا کوک آلب

بو یولک اوستادضیا بکک اولوبی هر تورک قلمی صنایتدی،
خزون ، اوسوز برآیدی ، صنعتکارلر ، فضله اوله ورق صنعت
نامهده بو تائره اشتراک ایتدکاری ایچون ، برقات دهبا
مأیوسدرلر ، چونکه ، قلمی ایله صنعتی تقدیر ونشویق ایدن
متفکرلرمز ایچنده الکجدی موقی اشغال ایدلردن بری ضیا بک
اولمشدر . موسیقینک دیکر صنعتلردن قرقلی اوله ورق ، حتی
ادیاتدن وشمردن بیله دهبا عمومی ، دهبا کیرکین ، حتی ایستیه
دهما تواضع اوله بیلدیکی نافذ نظرندن قاجامندی . اونک اجتماعی
حیاتده کی موقعی آکلا تدی ، جمعیتمک تکمانده کی خدمتله
اصرار ایتدی . واقعا موسیقینک صنایع نفیسه آره سندده ماده
موجود اولان بو ممتاز موقعی - برصنعت اولوق اعتبارله حائر
اولدینی امثالسز قدرتی کی - زاید بیله جک حقیقی برمتفکر
تصور اولنه ماز . فقط ، ینه اعتراف ایدمک کبیلکیرینه ، وجدانی
قناعت قطعیه رنه رغما ، بوامتیازلری تشریح ایده جک ، جمعیتمزه
آکلا ته جق متفکر قلملرمز مع الاسف چوق آزدرد . ایشته ،
ضیا بک ، اونادر عالملمزک رأسکارنده بولوندی . هر کتاینده
موسیقی به لازم اولان موقی و یردی . شوناجیز مقاله ایله موسیقی
حققد کی عالی فکرلری برنبهده تحلیل و صوک و نلیفه تعظیمی
مسلمکم نامه یایمق ایسته یورم . درت آی قدر اول ، ۱۵
نومرولی (ملی مجموعه) ده کی اوزونجه بر مقاله ایله صرف اهمیت
مخصوصه سته بنه مذکور فکرلرک علمی برتقدیدی بابان یه بن
اولمشدم . ضیا بک بر موسیقی متفکری و عالی اولدینی ایچون
خطادن تماما قورتلش اولسنی اساسا طب ایده مزدک . موسیقینک
علم و فلسفه سنک درینلکی ، وسعتی ، بیلنلرجه ، استادک نظریه لر
ترتیبده معروض قالدینی مشکلا رک معذور کورولسی طبیی در .
اونک یکانه آرزوسی ، صنعت مساعیمزک بو میانه موسیقی
اجرا آتمزک ده معین برسیاستی . تک بر استقامتی بولندینی کورمکدی
پوتون آرزوسی تدبیردن سالم برسی وجهه سنک وجودی ایدی .
بوعتبارله درکه سرد ایتدیکی صنعت فکرلری حرمت ایله یاداچمک
لازمدر . اساسا اووقت بنده ، اساس اولان اوعلوی نقطه نظری
دکل ، سرد ایدیلن تالی و امکالنسز نظریه لری تحلیل جرائنده
بولمشدم . مرحوم اسنادی ، خطایه دوشورن همان همان یکانه
سبب ، موسیقی اوزرنده کی جمیعت تأثیرلری مبالغه ایله تکرار

اجریه نوغره .

- ضیا کوک آلب ایچین -

یاندخه کوموش ، چیفته بخوردانده عود آغاجی ،
اولمشدی بوتون قافله اللهه دعاچی !
تابوتی ال اوستنده تحسره کیدرکن ،
سیر ایتدی ملکار بوجاعانی فلکدن !
برنغمه شکایتی کوکلرده دولاشدی ،
روح اولدی بوتون قافله اللهه اولاشدی :
آق صاجلی مریدانی بوملکک ددهیلر : هو ! ..
یاشلر دوکوک آغلادی بیلک برکوزل آهو ...

*

ما تلی کزک که دیزیلیدی قدیلر ؛
دویدم که کوکلرده حزن بستی آغلار !
سودالی باقیلرده بورونمشدی ملاله ،
بکزدی چوقلر بیله اسرالی خیاله ! ..
بکزدی ستم کولنکی انسانیه تابوت ..
رؤیا کی ، اسراله کچرکن یته مبهوت
آق صاجلی مریدانی بوملکک ددهیلر : هو
یاشلر دوکوک آغلادی بیلک برکوزل آهو ! ..

محمد مسیح

۲۴ تفریق ۱۳۴۰

واونک مشهور آدملری حقده نه حکم و برله جکی تبیین ایتک ادعا سنده
بولونماقده برابر بو آرزومزک مقروع برصورتده تفسیر ایدیلسی ممکن
اولدینه قانع اولایماز .

اولا استقبالیاز ، هیچ اوازسه قسماً ، ایمانه تاپدر ، اوندن
صوکرا اوامانک بزه الهام ایددی اهمازده تاپدر . کوک آلب ضیا بک
تاریخه ساده ملتوک بووک برآدی کی دکل بلکه بوکون بشریک
بر بووک اولارق کیدیککی ایسته بورسوق ، بو آرزومزک تحقیق بر
درجه به قدر بزم المزه در : الیورکه اونک آچدینی یولک دوامی ،
اونک منلی اولدینی حرکتک جدی و بوتون شرق عالی ایچون فضلی
اولدینی کوستره بیلیم . اگر برعصر صوکرا بوکونک تاریخی یازانلر
بوکونک دارالفنون کیتلجلی حقده « اونلر کوک آلب ضیا بک کوسبودیکی
بولن شایانان ، صاپیتادن یورودیلر و کندیلر یته ادهمک کوستریدیکی
هدهه واریدیلر » دیه جک اولورلر ساهمین اولاییلر که عینی آنده بو عزیم
اسم بشریک اوله بن بو یولکری لوحه سنه قید ایدیلش بولنه جقدر .

() Ernest Cisson, Paris, 1920 p. 51

محمد عزت

ایندی مرک ایستنجی شو ایکی مقبول نتیجه واصل اولورز :

۱۰ — غرب موسیقیشندن کولتور آلمی ویزه الیقین اولان برأقوله اتساب ایدهرک او ساحهده اثر یازمیز .

۲ — فقط، اثری یازارکن تورکلکهنی اونو تامملی یونی هر آیدمه حسن ایندیرمیز . حسن ایندیره بیلیمیزی تأمین ایدهرک معرلردن استفاده ایتلیز .

ایشته، ضایک بونی سوله مک ایستهرودی . مسئله نیک توضیحی موسیقیشناساره برافش اولدینی ایچون ، یوقاریکی عاجزانه تفسیرلرمله شخصمه ترتیب ایدنی یایدیمی ظن ایدیورم .

امثالیمز ذکایله اختصاصی بولغان بر ساحه بیله بوقدر دیرندن اماله نظرلایدن بویوک متفکر، یکی تورک موسیقیشناسارینه

— تعیرعلیمی ایله — « ملی برتورک مکتبی » یاراتق ازومنی اخطار ایدیوردی . (نه نهست قلوبسون) لکه دیدیکی کی « (ملی) نامی

آلان مکتبلر، خلق شرقی [Chanson populaire] اساسی اوزرینه مؤسس اولوب ، منسوبی بولغان بوتون بسته کارلره

مشرک بر قارئهر اضافه ایدو ، اسقاندینا ویا ، کنج روس ، چک ، اسپانیول مکتبلری بو میاندهر . « (۱) ضایک، مستقل

عصری موسیقی مکتبیزک ، خلق ملودیلر مرک بخش ایدهرکی بر « محلی رنگ » (Couleur locale) ایله متصف اولسنی ایسته

یوردی . محلی رنگ ، « قلوبسون » ک دیدیکی کی ، بروسطک ، اوسطه خاص وزنلر ، مقاملر ، اشکال لحنیه ، تاتلر واسطه سیله

ارائه سنی افاده ایدو . تکیم، فرانسه ده سن — سانس [براجینینک حسن ایدهرکی درجه ده . مترجم .] ، کنج روس مکتبیک

استادلی علی الخصوص اشتراق موسیقیده مواتق اولمشلردر . « شوسطرلر یتیشه چک یکی مودردن بسته کارلرمزه الاشعاری

استقامتلردن برینی کوستهر . ضایک ، قابلیت شعریه سنی نعملر واسطه سیله اظهاره یول بوله بیلیمسیدی ، ملی مودردن روس

موسیقیشنک مؤسس اولان (خلیق) یه معادل بر مؤسس تورک بسته کاری اولوردی .

مرحوم فیلسوفک موسیقی حقنده سرد ایندیکی فکرلرک اساس خطلری شونلردر :

۱ — آناتولی کندیته خاص، صاف بر موسیقی به صاحبدر .

(1) Ernest Closson ; Eléments d' Esthétique musicale; 1920, p. 54.

ایتمی ، دورقیایم فلسفه سنی یوساحه دهده شعار ایندنش اولسی ایدی : نه کی ، غرب صنعتده چارک سسلرک طرحی و آرمونیک ظهوری حادثه سنی ، ثرون وسطا اورویانسک اثری اولدینی سولیدیکی اوهرلک — خلق وجعت محصله سی اولدینی ایچون — اثری بولندینی تصور ایدیوردی . کندینسجه مجهولدی که ، آسبانک واسکی یونانک موسیقی تاترولرنده و تراژیدیلرنده عصرلرجه سولینش اولان وجعت آهنگری آرمونی دینلن شئی نه طائیش ، نه ده تولید ایدمه مشدی . محترم استاد ، تکامل موسیقی بر اجتماعتی کوزیله تدقیق ایتک ایستهرکن النده موسیقیشناس مازمه سی بولندیرمه مشدی . اوله یایدی تنقیدک خلاصه سی بوندن عبارت اولوب ، مقبول کورلش اوله حق که ، جواب ویرلیدی . بو بویوک آدمه حدم اولمدن ، یالکز بردفه و قلم ایله اولسون خطاب ایدهرک سعادته نائل اولدینمدن دولانی بختیاردم . چوق یازیق که دوام ایدمه دی .

« تورکیلیک اساسلاری » کتابیک ۱۳۰ نجی و متعاقب تحفیلاری (ملی موسیقی) بختیه انحصار ایدهرک هر فرصته تکرار ایندیکی اساس فکرلری خلاصه ایدو . ضیا بکک اووراده کی مقصدی ، محتاج اولدینغیز موسیقی افلا بیزک عمده سنی تشکیل ایدو . ضایک : « غرب عصرلر نظر فنده تکمل اینش اولان واقع « نه تنیق » فی عین آله امل و اولر واسطه سیله عصری ملی موسیقیمی یازدم ، یاراهلم »

دیور . جدا یکنه اولان بو طریق ، بو جدی نتیجه هر شئی معاف دواتار . « ملی موسیقیمز ، ملکیمز ده کی خلق موسیقیشله غرب

موسیقیشنک اهتراجندن دوغره حقدور . خلق موسیقیمز بزه بر چوق ملودیلر ویرمشدر . بولری طوبلار و غرب موسیقیمی اصولجه

(آرمونیزه) ایدهرک هم ملی ، هم ده آوروپائی بر موسیقی به مالک اولورز . بو وظیفه فی ایا ایدهرک اولنلر آرسند تورک اوچاتلرینک

موسیقی هیتلری ده داخلدر . ایشته تورکیلیکک موسیقی ساحه سنده کی پروغرای اساس اعتدالیه بوندن عبارت اولوب ، بوندن اوتیهی

ملی موسیقارلرمزه عایددر . دین مرحوم استادک ، بو صورتله موسیقیشناسلر مزدن بکله دیکی فعلی وظیفه نک ایفاسنه هر کنج تورک

موسیقیشناس شتاب ایدوب بیلاشیرکن ، توصیه ایدیلن ساحه نکه ده جدا یکی و محسولدار بریول اولدینغه ایمان ایتلی در . اوت ، او

یول (یکانه) دکلر ، فقط (محسولدار) در ویر (یکملک منجی) در . صوک افاده لرنجی ، موسیقی علمنک آله کندن بکیرهرک تبلر

ضیا بکره کی برنسیب و مفکوره صرافتی

وعینی زمانده بونلرک ماضیلری تدقیق ایدیلارک بو کونه قادار بکیردکاری تکامل صفحه لری کوسترله جکدر . ایشته ضیا بکده قبول ایتدیکی اجتماعاتک اصولی بوندن عبارتدی . ضیا بک بو اساسلری ایجه قورادقدن سوکرا شیمدی یه قادار بو اصول دائره سنده یابلمش جمعیت کوروشلری کندیسنه خاص لصی و وجیز بر بیان ایله لسانزه نقل ایتش وعینی زمانده غایت موفقیتی اصطلاحلر تثبیت ایتمه موقوف اولمشدر .

بو ایلاک حاضرانی یالارکن ملت و مملکتی تا اوز جانندن سوهن ضیا بک عینی اصول و اساسلر دائره سنده تورکلکک ماضی و حال اجتماعیسینده تصویر ایتکی دوشونوردی . «تورکلکک اساسلری» نامیه نشر ایتدیکی قیمتی اثر بو مساعیسنک کوزل بر شاهدیدر .

(دورقهایم) کی ضیا بکده جمعیتک نوعی شخصه خاص بر شی اولدیفنه ایتامشیدی . اوکا کوره اخلاق ، علمی ، بدیی ، دینی ، حقوق شخصیت آتبق جمعیت ایدی . فرد ایسه غریزی بر مخلوقدن باشقه بر شی دکلدی . بو مخلوق اجتماعی بر شخصیت یابان اجتماعی وجدانک جبر و تصبیق ایدی . بو اعتبارله جمعیت ، فرددن فضله و یوکسکک بر وارلقدی . بو موضوعه قول ایدلرکن سوکرا جمعیت کندی وجدانی فردله تلقین ایدوب بونلری کندیسیله متجانس بر حاله کتیرنجیه قادار اراده سنی بر «وظیفه» خالنده فردله تحمیل و خیر ایتک لازمدی . تعبیر دیگرله بو قوامه واصل اولق ایچون «فرد یوق ، جمعیت وار» ، «حق یوق ، وظیفه وار» دستورلری جمعیت اراده سنک پرنسیپلری اولمالیدی . چونکه فردلر اساساً لاجتماعی ایدی . جمعیت ایسه اساساً اجتماعی اولدیفندن فردلری وصایت و ولایتی آلتنده بولوندرمق اقتضایدردی . جمعیتله فردک طبیعت اساسیلری سقنده کی بو فرضیه لردوکه ضیا بکی حکومتی یامشیدی . اونجه حکومت ، جمعیتک اراده سی ایدی . بناء علیه فردلر اوزرنده اراده سنی کیرمه کرم ایتش مفکوره چی هر هانکی بر حکومت مشروعدی . سلطنتی مشروطیت و سلطنتسز جمهوریته مظاهر اولما سی ده بوسیدندر .

ضیا بک بو پرنسیپلره اجتماعی حیاتک شایئلری تماماً متوافق دوشمه نیجه یعنی طلعت و انور باشلار کی ذی نفوذ و حکومتک اراده سنی آللرینه کیرمش فردلر قارشینده قالیچه بونلره یالکز «فرد» دیمکه فرضیه سنک مانع اولدیفنی کوردو رک

ضیا بک علم ساحه سنده ، آلتایاده باشلا یوب فرانسه ده دورقهایم طرفندن ایدعی بر شکل و انکشافه مظهر ایدیلن مثبت اجتماعیات متسبلرندی . مثبت اجتماعاتک غایه سی اجتماعی تعضولری حیاتی عضویتلر کی آفاق بر صورتده مشاهده و تحریب ایتکدر ؛ تعبیر دیگرله جمعیتلر علمی فلسفی و انفسی نظارلردن قورتاروب طبیعت علملری حیثیتده بر علم حاله قلب ایلمکدر . بونک ایچون جمعیتلرک بنیلری ، احتوا ایتدیکی مؤسسهرک افعوللری آفاق بر صورتده مشاهده ایدیلرک

۲ — شرق موسیقسنک بر شعبه سی اولان استانبول موسیقسی (یعنی آلاتورقه) ایسه اساس اعتباریله بالآخره تماس ایتدیکنز مدیتلرک اثری و تماماً آیری برشی اولوب ، بزاونی یکی بر ساحه اوله رق صکره دن طایبق ، اوساحه ده ده ملی دهامزله جالیشدق و اثرلری ازدق . بوسعت ، نظریه لری ایله اسقولاستیق ، و آرتیسنک تکامل نامته الی قولی باغلامش ، مریض بر موسیقی در .

۳ — غربک موسیقی ته ثبیق ، عصر مزک کاله ایرمش و بون کون ایچون ممکن اوله بیلان ک بویوک قدرتی حائر یکانه مکمل موسیقی واسه سیدر .

۴ — موسیقیده ملت ، واسطه ده وارک شکلیتنده دکل ، دروننده و شخصیتنده مکنوزدو ، زاودورق قایب ایتمه کچالیشمالی یز . اودورق غرب ته ثبیق ایچمه صوقق شعایرمزی تشکیل ایتلی در . ایشته ضیا بکک مستثنا قفاسیله سزیدیکی ، تقدیر ایتدیکی ، فقط موسیقیشناس اولماق یوزندن بر درلو لازم اولان علمی قطعیت و وضوح ایله آکلا ته مدینی اساس فکرلری بونلر اولوب ، تثبیت ایتدیکنم شکلرده قبول و محاکمه ایدیلنجه ، ردو جر حلرینه امکان قالماز . بالعکس ، هرکنج تورک موسیقیشناسنک اوکنده حرمتله ایلیمکه ، هر برینی توسیعه چالیشمه مجبور بولندینی قطعی وجیزلر ، اساس احتیاجلر مزک خطوط اساسیه سی ماهیتده فکرلردر .

خلاصه ، بویوک استاد ، دوعه حق موده دن تورک موسیقسنک مدانی حاضر لیانلردن بری در . تاریخ صنعتز اسمنی دائماً حرمتله یاد ایده جکدر . الله رحمت ایله سون .

میغال زاده

محمود درانغب